

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 35992-10-23 אבא שאול נ' פרוג פרופשיונל גרופס בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

לפני כבוד השופט מוחמד עלי

המבקש

יעקב אבא שאול
ע"י ב"כ עוה"ד מ' פריידין

נגד

המשיבים

1. פרוג פרופשיונל גרופס בע"מ
2. אלון שלמה וולקן
3. טובה דיקמן
4. חיים מאיר דיקמן
ע"י ב"כ עוה"ד י' זהבי

החלטה

ההחלטה עוסקת בסמכותו המקומית של בית משפט זה להידרש להליך שבמוקדו בקשה לאישור תובענה כייצוגית לפי חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006.

רקע

1. עסקינן בבקשה לאישור תובענה ייצוגית שעניינה טענה בדבר הפצת דברי פרסומת אסורים ("ספאם") על ידי המשיבים, לפי הנטען – באמצעות משלוח הודעות דואר אלקטרוני שכוללות תוכן פרסומי בניגוד לדין. המבקש מתגורר בירושלים, ואילו המשיבים 2-4 מתגוררים במרכז הארץ (בני ברק וגבעת שמואל) וכך גם מענה של המשיבה 1 בבני ברק.

2. על פי המתואר בבקשת האישור, המשיבה 1 הינה מכללה למקצועות התקשורת החזותית והמדיה והיא מציעה מגוון של קורסים וסדנאות לציבור החרדי, והמשיבים 2-4 הם מנהליה (כל המשיבים יכוננו להלן: **המשיבים**). לטענת המבקש, המשיבים הפרו את הוראות סעיף 30א לחוק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב-1982 (להלן: **חוק התקשורת**), בכך שהפיצו הודעות פרסומיות ("ספאם") לתיבת הדואר האלקטרוני השייכת לו. לפי הנטען, המבקש התעניין בלימוד בניית אתרים עבור רעייתו, ולשם כך ביום 31.8.2021 השאיר פרטים באתר המקוון של המשיבה 1 "לצורך יצירת קשר בלבד". המבקש ציין כי לא ביקש להירשם לרשימת הדיוור ולא הסכים למשלוח דברי פרסומת מאת המשיבה 1. המבקש ממשיך ומתאר כי בעקבות הפרטים שהשאיר נעשתה פניה טלפונית אליו, ובהמשך, במספר מועדים שונים, הוא קיבל מהמשיבים הודעות פרסומיות לתיבת הדואר האלקטרוני, זאת גם לאחר שביקש להסיר עצמו מרשימת התפוצה.

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 35992-10-23 אבא שאול נ' פרוג פרופסיונל גרופס בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

3. בבקשת האישור הוגדרה הקבוצה כך:

"כל מי שהמשיבה שלחה אליו דבר פרסומת בניגוד להוראות סעיף 30א לחוק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב-1982, בין במסרון בהודעת דוא"ל בין בכל אמצעי אחר האסור בדין, זאת החל מ-7 שנים בטרם הגשת בקשת האישור ועד למועד מתן פסק הדין".

4. יצוין כי טרם הוגשה תשובת המשיבים לבקשה ועדיין לא חלף המועד לכך.

הבקשה הנוכחית

5. ביום 23.10.2023, הורה המותב הקודם שדן בתיק, סגן הנשיא כב' השופט ר' סוקול, למבקש להבהיר מדוע לבית משפט זה סמכות מקומית לדון בבקשת האישור.

6. במסמך שהגיש, טען המבקש כי בהתאם לפסיקה, כאשר מדובר בעוולה המתבצעת במרשתת, הסמכות לדון בתובענות שעניינן הפצת דברי פרסומת, נתונה לכל בתי המשפט בישראל. בהקשר זה הפנה המבקש להחלטת בית המשפט העליון ברע"א 530/12 יעקובוביץ' נ' אדוארד (28.3.2012) (להלן: עניין יעקובוביץ').

7. מנגד, המשיבים טוענים כי לבית המשפט המחוזי בחיפה אין סמכות מקומית לדון בבקשת האישור. נטען כי המבקש הפנה בטיעונו להחלטה בעניין יעקובוביץ' שניתנה 2012, והתעלם מחקיקה עדכנית יותר – תקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018 (להלן: **התקנות**). נטען כי לפי תקנה 11(4) לתקנות, על התובע לציין בכתב התביעה את העובדות הרלוונטיות המקנות סמכות לבית המשפט, אך המבקש לא פירט מהן העובדות הרלוונטיות המעניקות סמכות לבית המשפט דכאן. יתרה מכך, כך המשיבים ממשיכים וטוענים, לפי האמור בבקשת האישור, המבקש מתגורר בירושלים, ואילו מקום מגורי המשיבים הינו בבני ברק ובגבעת שמואל. על בסיס כך, נטען כי היה על המבקש להגיש את הבקשה באחד מבתי המשפט שבמחוזות תל אביב, מרכז, או ירושלים. לפיכך, ביקשו המשיבים להורות על העברת התיק לאחד מבתי המשפט – תל אביב או מרכז.

דיון והכרעה

8. לאחר שעיינתי בבקשה ובתשובה ושבתי ועיינתי בבקשת האישור, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להתקבל. נימוקיי יובאו להלן.

9. סעיף 5(ב)(1) לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן: **חוק תובענות ייצוגיות**) קובע כי "בקשה לאישור תוגש לבית המשפט אשר לו הסמכות העניינית והמקומית לדון בתובענה

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 35992-10-23 אבא שאול נ' פרוג פרופשיונל גרופס בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

הייצוגית אם תאושר...". לעניין הסדרי הסמכות המקומית הפרטניים, תקנה 19(א) לתקנות תובענות ייצוגיות, התש"ע-2010 מפנה לתקנות וקובעת כי "בכל עניין של סדר דין בבקשה לאישור או בתובענה ייצוגית, יחולו תקנות סדר הדין האזרחי, בשינויים המחויבים, והכל אם אין בחוק או בתקנות אלה הוראה אחרת לעניין הנדון". אם כן, כללי הסמכות המקומית הקבועים בתקנות חלות על הליך של בקשה לאישור תובענה ייצוגית, אם כי יש להחיל את ההסדר הקבוע שם "בשינויים המחויבים".

10. תקנה 7(א) לתקנות קובעת כי "תובענה תוגש לבית המשפט המצוי במחוז שיפוט של מקום מגוריו או מקום עסקו של הנתבע או במקום המעשה או המחדל שבשלו תובעים...". תקנה 7(א) קובעת אפוא מספר חלופות אשר בהתקיים אחת מהן קונה בית המשפט סמכות מקומית. ואולם, תקנה 7(ב) לתקנות קובעת הסדר מיוחד במקרה שבו התביעה היא בשל "פרסום או סחר ברשת האינטרנט" או אז התביעה תוגש "לבית המשפט שבמחוז שיפוטו מצוי מקום מגוריו או מקום עסקו של הנתבע או התובע", מלבד תובענה שמוגשת על ידי "עוסק" או אז התביעה תוגש "במקום עסקו או במקום מגוריו של הנתבע בלבד".

בהחלטתי שניתנה במסגרת ת"צ (מחוזי חיפה) 20073-12-22 גרי נ' פנגו פיי אנד גו בע"מ (2.3.2023) (להלן: עניין גרי) עמדתי על היחס בין תקנות המשנה של תקנה 7 לתקנות, לגדרי תחולתה של תקנה 7(ב) ובפרט לשאלה מתי תביעה נחשבת כזו שעוסקת "בפרסום או סחר ברשת האינטרנט". בין היתר ציינתי את הדברים הבאים:

"לא כל פעילות שעוברת דרך האינטרנט או מסתייעת ברשת, צריכה להיחשב פרסום או סחר באינטרנט לצורך בחינת הסמכות המקומית. לעניין הפרסום, יש לזכור כי תקנה 7(ב) לתסד"א באה להטיב עם הנתבע ולהגביל את התובע שטוען לפרסום באינטרנט מהגשת תביעתו בכל מחוז שיפוט בארץ, כפי שנקבע ברע"א 530/12 יעקובוביץ' נ' זיאס, פסקה 14 (28.3.2012), גם במקום שלתובע או לנתבע אין זיקה לאותו מחוז.... אינני סבור כי פרסום במובן תקנה 7(ב) מוגבל לשתי העילות שהוזכרו לעיל (פרסום לשון הרע והפרת זכות יוצרים), ויש מקום לקביעה כי תקנה 7(ב) לתסד"א חלה גם על עוולות נוספות שקשורות בפרסום שנעשה באינטרנט ... כך לדוגמה, משלוח "דואר זבל" בניגוד לחוק התקשורת עשוי להיחשב כפרסום לצורך תחולת תקנה 7(ב) לתסד"א".

נעיר כי ניסיון המבקש להיתלות בעניין יעקובוביץ' אין לו כל יסוד, משום שתקנה 7(ב) לתקנות (לאמיתו של דבר תקנה 3(א2) בתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-2018 אשר תקנה 7(ב) החליפה אותה), באה כדי לשנות את התוצאה הנגזרת מעניין יעקובוביץ' ולהגביל את התובע שטוען לפרסום באינטרנט מהגשת תביעתו בכל מחוז שיפוט בארץ גם במקום שלתובע או לנתבע אין זיקה לאותו מחוז (יששכר רוזן צבי הרפורמה בסדר הדין האזרחי: מורה נבוכים 93 (2021)).

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 35992-10-23 אבא שאול נ' פרוג פרופשיונל גרופס בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

זאת ועוד, איני רואה להכריע בשאלה אם ענייננו נופל בגדר תקנה 7(א) או 7(ב) זאת לנוכח התוצאה אליה הגעתי, ובהינתן שהמשיבים עצמם לא ביקשו להעביר את ההליך לבית המשפט בירושלים אלא למחוז המרכז או למחוז תל אביב.

11. עודנו באים לדון בשאלת הסמכות המקומית, נעיר כי טיעוני הצדדים לקו בחוסר פירוט והצדדים קפצו את ידם (מאד) בהצגת עמדותיהם לעניין הסמכות המקומית. ואולם, מצב דברים זה פועל בעיקר לחובת המבקש, זאת בהינתן החובה המוטלת עליו לפרט בכתי הטענות את "העובדות המקנות סמכות לבית המשפט" (תקנה 11(4) לתקנות). כפי שנציג בהמשך, בהליך ייצוגי לחובה זו משנה חשיבות. גם ההזדמנות שניתנה על ידי בית המשפט למבקש להשלים את החסר לא נוצלה באופן ראוי והמבקש הסתפק בהודעה קצרה נעדרת פירוט הולם ומתבססת על נימוקים שגויים.

12. אם נתייחס לעילת התביעה האישית של המבקש בלבד, לבית משפט זה אין סמכות מקומית להידרש לבקשה, הן לפי תקנה 7(א) והן לפי תקנה 7(ב). המבקש מתגורר בירושלים, משרדי המשיבה 1 בבני ברק ומקום מגורי יתר המשיבים אף הוא באזור המרכז. מכאן, ומנקודת המבט של העילה האישית בלבד, לבית המשפט המחוזי בחיפה אין סמכות מקומית להידרש להליך.

13. ואולם, במקרה שלפנינו אין המדובר בתובענה אישית כי אם בהליך ייצוגי, במסגרתו המבקש פועל לא רק בשמו אלא מייצג את ענייניהם של כלל חבי הקבוצה. בהחלטה שניתנה בת"צ (מחוזי מרכז) 57574-12-13 כהן נ' מדיקל בע"מ (24.4.2014) (להלן: עניין כהן), עמד כב' השופט גרוסקופף על האופן בו יש לבחון את הסמכות המקומית בהליך ייצוגי – האם היא נגזרת מעילת התביעה האישית של המבקש בלבד ומוגבלת למחוז השיפוט בו יכול היה המבקש להגיש את תביעתו האישית, או שמא היא נגזרת ממאפייני הקבוצה שייצוגה מתבקש? בעניין כהן נקבע כי להעדיף את גישת "העילה הקבוצתית" שמשמעותה כי "יש לאפשר את הגשת התובענה לא רק במחוז השיפוט בו ניתן היה להגיש את התביעה האישית של המבקש, אלא בכל מחוז שיפוט שיש לו זיקות מספיקות לתובענה הייצוגית, אם תאושר".

מהן אותן "זיקות מספיקות" של בית המשפט לתובענה הייצוגית המקנות סמכות שיפוט מקומית? לכך התייחס כב' השופט גרוסקופף בעניין כהן וציין דברים אלו:

"מבלי להתיימר למצות את הסוגיה, סבורני כי בכל מקרה בו חלק לא זניח של חברי הקבוצה יכול היה להגיש תביעה אישית במחוז שיפוט מסוים, די בכך על מנת להקנות סמכות לבתי המשפט הפועלים באותו מחוז לדון בהליך התובענה הייצוגית. כך, למשל, כאשר מדובר במוצר אשר שוקק הן

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 35992-10-23 אבא שאול נ' פרוג פרופשיונל גרופס בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

במחוז צפון והן במחוז המרכז, הרי שיש לאפשר את הגשת התביעה בשני המחוזות, לפי בחירת המבקש ובא הכוח המייצג, וזאת ללא קשר לשאלה מהו מחוז השיפוט בו נרכש המוצר על ידי המבקש".

לעמדת, לדברים אלו יש להוסיף שיקולים שעניינם מתאם ויחסי גומלין בין העילה האישית לבין העילה הקבוצתית.

14. כאמור, בזיקה לעילה האישית – לבית המשפט כאן אין סמכות מקומית. זאת ועוד, חוסר ההתייחסות של המבקש לעובדות שמקימות את הסמכות לבית המשפט (הן במישור האישי והן במישור הקבוצתי), לא מאפשרת לבחון אם אכן קיימות "זיקות מספיקות" לבית משפט זה להידרש להליך. אמנם, במקרה שלפנינו עילת התביעה הינה משלוח דברי פרסומת בניגוד לחוק, ובאופן תיאורטי אלו יכולים להישלח לכל מקום בארץ, לאו דווקא לאזור המרכז או ירושלים. ייתכן אפוא שחברי הקבוצה אינם בהכרח ממחוז ספציפי אחד ואפילו לא משניים (ראו גם: ת"צ (מחוזי י-ם) 16993-08-21 רעות מאיר נ' נקודת טבע מ.ש.מ בע"מ (3.8.2022); ת"צ (מחוזי תל אביב) 50116-01-22 אסום – חברה קבלנית לבנין בע"מ נ' סרור (3.7.2022)).

אלא, שכל אלה הן בגדר הנחות והשערות שהמבקש עצמו לא טרח לציין בבקשה או בכתב התביעה במסגרת חובתו לפרט את העובדות שמקימות את הסמכות המקומית. גם הקבוצה הוגדרה באופן כללי שלא מאפשר לדעת אם ההודעות נשלחו גם לקהילות אחרות מעבר לאזור ירושלים או המרכז. כפי שצינו מקודם, בשל המורכבות של ההליך הייצוגי ככלל, ובחינת שאלת הסמכות המקומית בפרט – אשר כאמור צריכה להיבחן על יסוד העילה הקבוצתית – מוטלת חובה מוגברת על המבקש לפרט את העובדות שמקנות את הסמכות. חובה זו עולה בקנה אחד עם חובתו הכללית של תובע הייצוגי לערוך בדיקה מקיפה של העובדות לפני הגשת הליך ייצוגי. בכל הקשור לשאלת הסמכות המקומית, המבקש כשל בחובה זו ועל כן התוצאה היא שיש לקבל את עמדת המשיבים ביחס לסמכות המקומית.

15. קצרו של דבר שאני מורה על העברת ההליך לבית המשפט המחוזי – מרכז. נוכח האמור בגוף ההחלטה ובפרט לעניין היעדר פירוט ראוי של הטענות, איני רואה לחייב בהוצאות.

המזכירות תשלח את ההחלטה לצדדים.

ניתנה היום, כ"ח טבת תשפ"ד, 09 ינואר 2024, בהעדר הצדדים.

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 35992-10-23 אבא שאול נ' פרוג פרופסיונל גרופס בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

מוחמד עללי, שופט

